

Cesta České republiky do Evropské unie

25.února 2005 Hubert Smekal

Fajmon, Hynek (ed.): Cesta České republiky do Evropské unie. Brno: CDK, 2004.

V knize editované poslancem Evropského parlamentu seznamují čtenáře se zákrutami české cesty do EU renomovaní politologové, bývalý ministr či dlouholetý velvyslanec České republiky při ES. Právě autorská různorodost patří k hlavním kladům knihy.

Stosedmdesátistránková publikace sice nese název „Cesta České republiky do Evropské unie“, její záběr je však mnohem širší. Vedle první části, kde se dozvídáme o hlavních milnících a trendech, které přístupové peripetie provázely, dostává odborné i laické publikum do rukou vítané příspěvky k dnes tolik exponovanému tématu evropské ústavy. Kromě kvalitních akademických textů v knize nacházíme i subjektivní komentáře dvou předních myslitelů českého euroskepticismu, filosofa Miloslava Bednáře a ekonoma Marka Loužka. Možná však stálo za zvážení i zařazení autora s jiným pohledem na evropskou integraci.

Centrální příspěvek celé publikace představuje stať z pera Davida Müllera. Jeho text komplexně mapuje složitý vztah ES/EU a Československa, resp. ČR. Autor periodizuje dění podle jednotlivých vlád a roků a vytváří poměrně vyčerpávající kroniku důležitých událostí, jež lemovaly proces přistupování země do EU. Příspěvek je doslova napěchován daty a fakty, což mu sice trochu ubírá na čtivosti, ovšem na druhé straně poskytuje nepostradatelnou příručku pro všechny zájemce, kteří se chtějí dozvědět vše podstatné o cestě České republiky do klubu vyspělých evropských zemí.

Příspěvek bývalého velvyslance u ES Josefa Kreutera svou kvalitou připomíná memoárovou literaturu předních světových politiků. Osobní zkušenosti zasazuje do širších souvislostí a úspěšně se snaží postihnout i širší trendy v evropském prostoru. Velice čtivý a srozumitelný text patří k tomu nejlepšímu, co k tématu evropské integrace v českém prostředí vyšlo.

První část knihy, která obsahuje i příspěvky někdejšího ministra hospodářství Karla Dyby a editora Hynka Fajmona, zakončují brněnský odborník na extremismus Miroslav Mareš, který ve svém textu rozebírá protiteroristickou politiku České republiky v kontextu vstupu do Evropské unie a Stanislav Balík, jenž analyzuje referendum o přistoupení ČR k EU.

Druhé části knihy, která je věnována evropské ústavě, dominuje příspěvek brněnské politoložky Markéty Pitrové, který se zabývá působením konventu o budoucnosti EU, jenž vypracoval návrh tzv.

evropské ústavy. Autorka kriticky nahlíží na práci tohoto tělesa a kritizuje slabší postavení zástupců přístupujících zemí. Vysoká kvalitativní měřítko splňuje i druhý analytický text týkající se evropské ústavy, v němž asistent soudce Ústavního soudu Ivo Pospíšil přibližuje „evropskou“ diskuzi v České republice.

Bohužel subjektivní pohledy na evropskou ústavu úrovně předešlých materiálů nedosahují. Poradce prezidenta ČR a analytik Centra pro ekonomiku a politiku Marek Loužek si vytknul za cíl analyzovat návrh evropské ústavy a upozornit na jeho rizika pro menší země. Na omezeném prostoru se tento nelehký úkol jeví jako příliš ambiciózní, takže se čtenář dostává do konfrontace s názory, které nejsou dostatečně vyargumentovány. Navíc práci sráží věcné chyby. Rovněž kvantitativní analýza rozhodovacích procedur v Radě přináší mnohá zkreslení, protože autor při výpočtu relativní váhy ČR v Radě zohledňuje pouze počet jejích obyvatel. Přitom hlasování v Radě na základě ústavní smlouvy sleduje dvojí většinu – obyvatel a počtu států.

Obdobné kritické výtky lze vztáhnout i na text Miloslava Bednáře, který se vedle několika omylů dopouští řady pochybných tvrzení bez dostatečného zdůvodnění. Autor se navíc uchyluje k různým mystifikacím – co si například myslet o charakteristice EFTA jako mnohem úspěšnější organizace než EU?

I přes uvedené výtky představuje kniha „Cesta České republiky do Evropské unie“ nepřehlédnutelný vklad do diskuze a některé příspěvky lze hodnotit jako nadmíru zdařilé a svou kvalitou jasně převyšující obvyklou domácí produkci na téma evropská integrace.